

Fiskeridirektoratets Småskrifter

Nr. 7 - 1953

Melding fra Fiskeridirektoratets
driftsøkonomiske undersøkelser.

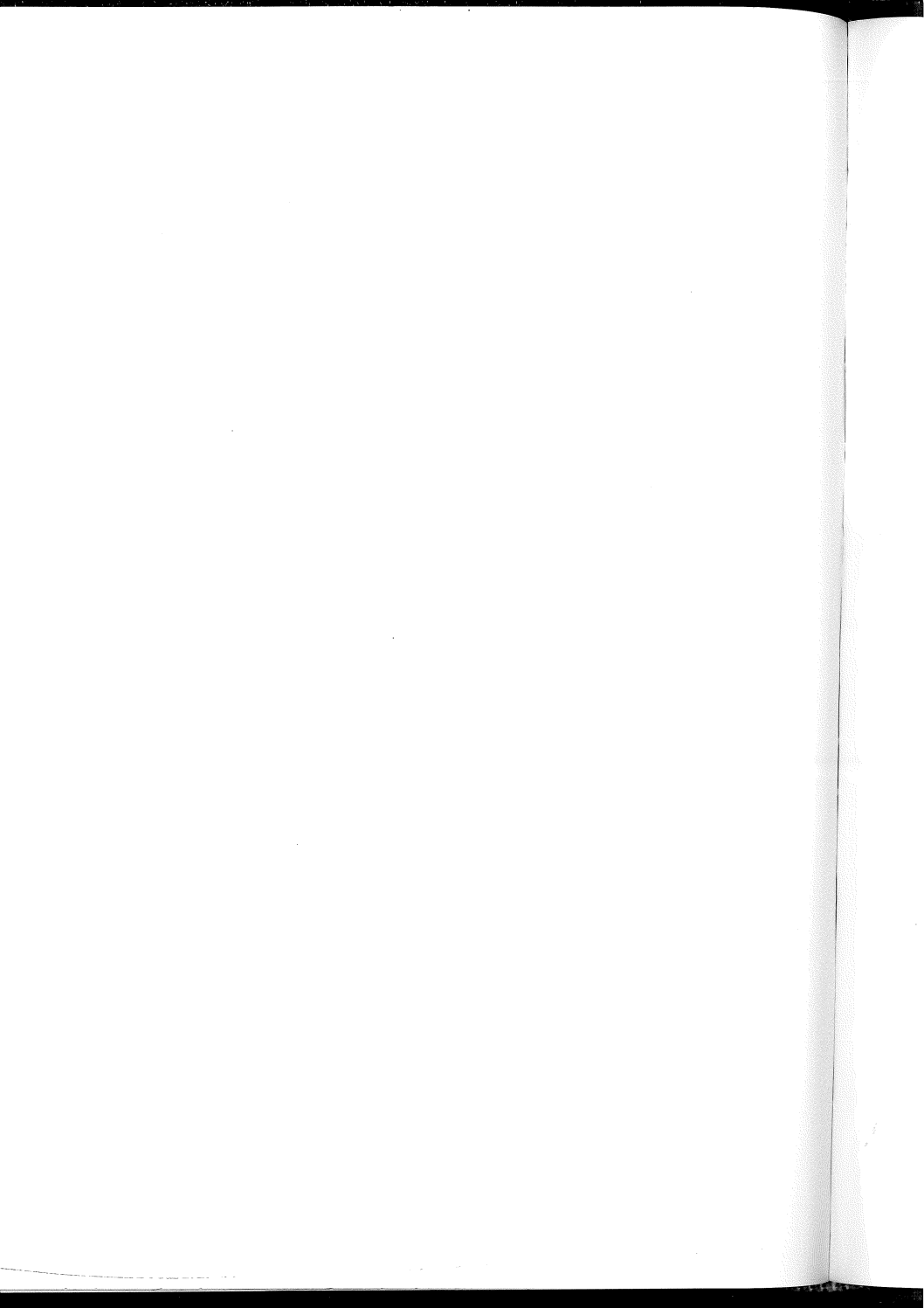
LOFOTFISKETS LØNNSOMHET 1953

Ved sekretær Kåre Ruud.

Særtrykk av „Fiskets Gang“
nr. 42 1953.

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

BÈRGÈN
A/S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI
1 9 5 3

Avsnitt I.

Innledning.

Den representative driftsundersøkelse for lofotfisket ble første gang foretatt i 1936 og er siden blitt gjentatt hvert år med unntagelse av årene 1940 og 1945. Til og med 1949 omfattet undersøkelsen bare bruksartene garn, line og juksa. Fra snurpenotbrukets innføring i 1950 omfatter undersøkelsen også denne bruksart.

Som i tidligere år vil bruksartene garn, line og juksa bli behandlet først (avsnitt III). Notbrukene behandles for seg i avsnitt IV.

I 1953 har en dessuten foretatt en spesiell undersøkelse omfattende 150 av de nøter som ble anvendt under lofotfiskets siste sesong. Denne spesielle notundersøkelsen, som ganske kort vil bli gjennomgått i avsnitt V, tjener som støtte for den årlige undersøkelse av notdriften, og resultatene vil bli nyttet ved beregninger og anslag av visse størrelser vedrørende årets notdrift.

Før en går nærmere inn på den representative driftsundersøkelse i avsnittene III og IV skal en se litt på det totale antall deltagende farkoster og det totale antall bruk fordelt på bruksarter.

Avsnitt II.

Det totale antall bruk og det totale antall deltagende farkoster.

Lofotfisket består hvert år av et meget stort antall bruk (delvirksomheter, bedrifter). Ved hvert bruk, som er et

	Antall bruk	Antall farkoster		
		Hoved fark.	Hjelpe fark.	Fark. i alt
<i>Garnbruk.</i>				
«Rene» garnbruk m. motorfark.	597	597	—	597
«Kombinerte» garnbruk m. «	86	86	—	86
«Rene» garnbruk med robåter .	11	11	—	11
<i>Linebruk.</i>				
«Rene» linebruk m. motorfark.	358	358	—	358
«Kombinerte» linebr. m. «	75	75	—	75
«Rene» linebruk med robåter .	2	2	—	2
<i>Juksabruk.</i>				
«Rene» juksabruk m. motorfark.	2 176	2 176	316	2 492
«Kombinerte» juksabruk m. «	138	138	—	138
«Rene» juksabruk med robåter	72	72	—	72
<i>Snurpenotbruk</i>	823	823	823	1 646
<i>Synkenotbruk</i>	1	1	—	1
Bruk i alt	4 339	4 339	1 139	5 478
«Kombinerte» farkoster				299
Farkoster deltatt i lofotfisket				5 179
Farkoster reist heim før 21/3				52
Farkoster til stede ved opptellingen den 21/3 ..				5 127

Samvirke mellom forskjellige økonomiske grupper som lottmannskap, farkosteiere og redskapseiere; kan delta en eller flere farkoster. Ved bruksartene garn og line er det vanligvis bare en farkost ved hvert bruk. Ved juksabruk forekommer det enda ganske ofte at det i tilknytning til større

farkoster nyttes mindre fangstbåter (dorryer). Dorryene kan transporteres på dekket av den store farkosten, men på feltet settes de på vannet med en eller to mann i hver. Antallet av slike fangstbåter var i 1953 316 stk. Ved snurpenotbruk er det alltid to farkoster, en hovedfarkost og en hjelpefarkost.

Oppstillingen nedenfor viser anslagsvis det totale antall bruk i lofotfisket 1953 fordelt på bruksarter. Oppstillingen viser dessuten antall deltagende farkoster ved de ulike bruksarter.

En del farkoster har i løpet av hele lofotsesongen deltatt i to bruk. Dette gjelder farkoster som først har deltatt i garn-, line- eller juksabruk for senere å delta i notbruk enten som hovedfarkost eller som hjelpefarkost. Tallet på slike «kombinerte» farkoster var etter oppsynsbetjentenes

oppgaver 299 stk. Ser en på lofotfisket som helhet har det derfor bare deltatt anslagsvis 5179 farkoster, dvs. 299 færre enn det tall en kommer til ved å summere 4. rubrikk over alle bruk.

Med «rene» garn-, line- og juksabruk tenker en på de bruk hvor farkosten ikke senere gikk over til notdrift. Der- som den gjorde det har en nyttet betegnelsen «kombi- nerte» bruk.

Avsnitt III.

Den representative driftsundersøkelse. Bruks- artene garn, line og juksa.

Materialets innsamling og bearbeiding.

Denne del av undersøkelsen er basert på frivillig utfyl- ling og innsending av spesielle regnskapsskjemaer.

Den virksomhet en har søkt å beskrive ved denne representative driftsundersøkelse er bare det «rene» garn-, line- og juksafiske samt snurpenotfisket, og det er i det følgende bare slik virksomhet en mener når en taler om garn-, line-, juksa- og notfiske.

En har ikke i år som i tidligere år gruppert materialet på undergrupper etter farkostens størrelse, en har bare gruppert etter redskapenes art. Materialet er nemlig så lite at en ytterligere oppdeling ville kunne svekke dets utsagnskraft vesentlig.

Videre har en i år kommet frem til driftskostnader i alt og nettodriftsinntekter ved å gjøre anslag over de kostnader som regnskapsskjemaene ikke gir opplysning om, f. eks. avskrivning- og assuransekostnader på farkosten. Dette, i forbindelse med de færre grupper, har medført en ikke ubetydelig omredigering av tabellverket.

Utvalgets representativitet.

Den representative driftsundersøkelse omfatter hvert år bare et lite antall (utvalg) av det totale antall garn-, line og juksabruk (massen).

	Garnbruk	Linebruk	Juksabruk
Antall bruk i alt (massen) ..	597	358	2176
Antall bruk i undersøkelses-			
materiale (utvalg)	23	27	69
Representasjonsprosent	2,9	7,5	3,2

Oppstillingen ovenfor viser hvor mange bruk som er med i undersøkelsen fordelt på bruksarter. Samholdt med de tilsvarende tall for det totale antall bruk i lofotfisket viser oppstillingen representasjonsprosenten for de enkelte grupper.

For alle tre grupper er representasjonsprosenten lav og det hadde vært nødvendig med et større utvalg dersom en skulle kunne bruke utvalgets gjennomsnittstall som godt tilnærmede anslag for de tilsvarende tall i hele massen.

Selv etter gjentatte purringer har det dog dessverre ikke lyktes å få inn flere regnskapsskjemaer slik at utvalget kunne bli større.

En får imidlertid et mer direkte holdepunkt for utvalgets representativitet ved å sammenligne gjennomsnittlig fangtmengde i utvalget med gjennomsnittlig fangtmengde i hele massen. Sammenligningen viser:

	Garnbr.	Linebr.	Juksabr.
Fangstm. pr. bruk i massen kg	24 900	23 220	2950
Fangstm. pr. bruk i utvalget »	23 480	21 060	2710

Gjennomsnittlig fangtmengde i utvalget ligger etter tallene å dømme for alle tre bruksarter noe under gjennomsnittlig fangtmengde i hele massen.

Tallene for massen ovenfor er imidlertid for høye for alle tre bruksarter. Dette skyldes at en ikke har totalkvantumet ved lofotfisket fordelt på «rene» og «kombinerte» bruk og på robåtbruk. Ved beregning av gjennomsnittlig fangtmengde pr. bruk (pr. «rent» bruk) i massen er således også fangstkvantumet for de «kombinerte» bruk og robåtbrukene kommet med og har trukket gjennomsnittstallet opp. Hadde en kunnet holde kvantumet for disse bruk utenfor, antar en at gjennomsnittstallet for massen ville stemt bedre overens med gjennomsnittstallet for utvalget. En tror derfor at utvalgets representativitet m. h. p. gjennomsnittlig fangtmengde er noenlunde bra.

Utvalgets representativitet m. h. p. andre størrelser kan en ikke finne direkte holdepunkter for da en ikke kjenner tallene for hele massen, men en tror ikke at den for noen størrelse er vesentlig svakere enn for gjennomsnittlig fangtmengde.

Ved lesingen av tabellene er det selvsagt viktig å ikke glemme at tallene bare er gjennomsnittstall som dekker over store individuelle avvik, og at de således ikke sier noe om resultatene ved det enkelte bruk. Driftsresultatene i 1953 var dessuten spesielt ujevne.

Selv etter gjentatte purringer har det dog dessverre ikke lykkes å få inn flere regnskapsskjemaer slik at utvalget kunne bli større.

En får imidlertid et mer direkte holdepunkt for utvalgets representativitet ved å sammenligne gjennomsnittlig fangtmengde i utvalget med gjennomsnittlig fangtmengde i hele massen. Sammenligningen viser:

	Garnbr.	Linebr.	Juksabr.
Fangstm. pr. bruk i massen kg	24 900	23 220	2950
Fangstm. pr. bruk i utvalget »	23 480	21 060	2710

Gjennomsnittlig fangtmengde i utvalget ligger etter tallene å dømme for alle tre bruksarter noe under gjennomsnittlig fangtmengde i hele massen.

Tallene for massen ovenfor er imidlertid for høye for alle tre bruksarter. Dette skyldes at en ikke har totalkvantumet ved lofotfisket fordelt på «rene» og «kombinerte» bruk og på robåtbruk. Ved beregning av gjennomsnittlig fangtmengde pr. bruk (pr. «rent» bruk) i massen er således også fangstkvantumet for de «kombinerte» bruk og robåttbrukene kommet med og har trukket gjennomsnittstallet opp. Hadde en kunnet holde kvantumet for disse bruk utenfor, antar en at gjennomsnittstallet for massen ville stemt bedre overens med gjennomsnittstallet for utvalget. En tror derfor at utvalgets representativitet m. h. p. gjennomsnittlig fangtmengde er noenlunde bra.

Utvalgets representativitet m. h. p. andre størrelser kan en ikke finne direkte holdepunkter for da en ikke kjenner tallene for hele massen, men en tror ikke at den for noen størrelse er vesentlig svakere enn for gjennomsnittlig fangtmengde.

Ved lesingen av tabellene er det selvsagt viktig å ikke glemme at tallene bare er gjennomsnittstall som dekker over store individuelle avvik, og at de således ikke sier noe om resultatene ved det enkelte bruk. Driftsresultatene i 1953 var dessuten spesielt ujevne.

Tabell 1. *Garnbruk, linebruk og juksabruk.*

	Garn- bruk	Line- bruk	Juksa- bruk
Antall bruk i undersøkelsesmaterialet (utvalg)	23	27	69
Gjennomsnitt pr. bruk:			
<i>A. Farkoster og mannskap.</i>			
1. Farkostens lengde fot	41,7	37,5	27,6
2. Motorens størrelse HK	27,7	23,2	10,7
3. Antall lott-takere	6,5	4,5	2,8
4. Antall ikke-lott-takere	0,5	0,7	0,0
5. Antall mann i alt	7,0	5,2	2,8
<i>B. Sesongens varighet og antall sjøvær.</i>			
1. Sesongens varighet uker	9,2	10,5	8,7
2. Sesongens varighet dager	64,0	73,5	60,0
3. Antall sjøvær..... „	31,7	40,5	16,8
<i>C. Fangstresultater.</i>			
1. Fangstmengde (sløyd fisk) kg	23 480	21 060	2 710
2. Fangstmengde pr. mann .. »	3 375	4 060	955
3. Fangstmengde pr. ukeverk »	365	380	115

Kommentarer til tabell 1.

Farkoster og mannskap. (Avsn. A).

Tabell 1 gir opplysning om farkostenes lengde og motorens størrelse. Videre viser den mannskapets fordeling på lott-takere og ikke-lott-takere. Mannskap som får utbetalt hyre regnes som lott-takere dersom de foruten hyren har hel eller delvis lott. De oppførte tall på ikke-lott-takere omfatter egnere, garnbøtere og kokker uten lott.

Sesongens varighet og antall sjøvær. (Avsn. B).

Med sesongens varighet forstår en tiden fra lott-takerne går ombord før fisket til de går fra borde etter endt fiske eller eventuelt går over til annet fiske. Antall sjøvær viser hvor lang tid av sesongen som består av effektive fangstdager (utrorsdager). Differensen mellom sesongens varighet og antall sjøvær omfatter landliggedager, reisedager til og fra Lofoten samt eventuelle dager lottmannskapet deltok i forberedelser og avslutning av fisket i land.

Fangstresultater. (Avsn. C).

I fangstmessig henseende var fisket i 1953 et av de dårligste i lofotfiskets historie, iallfall dersom en holder seg til den tiden som en har noenlunde sikre oppgaver for, tiden etter 1885. Det er først fra og med 1930 at en i fiskeristatistikken har oppgaver over det totale lofotkvantum målt i kg. Tar en alle bruksartene under ett er 1953 det år som har lavest totalkvantum i perioden 1930—1953 med 51 716 000 kg. 1936 ligger nærmest med 52 766 000 kg. Totalkvantumet har i siste 10-årsperiode gjennomsnittlig vært ca. 90 000 000 kg. Regner en ut fangstkvan- tum pr. fisker ligger imidlertid både 1935 og 1936 litt lavere enn 1953, 1935 lavest med 1915 kg pr. fisker. Fangstkvan- tumet pr. fisker i 1953 var 2230 kg.

For de «ordinære» bruksartene var nok den vesentlige årsak til det dårlige fisket de elendige værforholdene med kulde, vind og storm som gjorde at det ble så mye landligge. Særlig hadde juksaflåten vanskelig for å komme ut. Garn- og linefiskerne kom seg noe lettere ut og flere av disse hadde gode fangster. Gjennomsnittlig fangstmengde var i utvalget 23 480 kg for garnbruk og 21 060 kg for linebruk. For juksabruk var tallet bare 2710 kg.

For å eliminere virkningen på gjennomsnittsfangsten av ulik mannskapsstyrke og deltakelsestid har en regnet ut gjennomsnittlig fangstmengde pr. ukeverk (et ukeverk er en manns deltakelse en uke). Gjennomsnittet var for garn- og juksabruk henholdsvis 365, 380 og 115 kg.

Tabell 2. *Garnbruk, linebruk og juksabruk.*

Gjennomsnitt pr. bruk:

A. *Diverse oppgjørdata.*

1. Bruttofangst (salg av råfisk med biprod.).....
2. Fellesutgifter
3. Delingsfangst ($A1 \div A2$).....
Av delingsfangsten tilfaller:
4. Farkosteierne (farkosten)
5. Lottmannskapet (med redskap)
6. Bruttolott.
7. Lottmannskapetets lønnsinntekter (i alt)

B. *Bruttodriftsinntekter, driftskostnader og nettodriftsinntekter m. m.*

1. Bruttodriftsinntekter (i alt — A1)
 2. Felles-driftskostnader (A2):
Brensel, smøreolje o.a. til maskinen
 - Hus, lys og oppvarming.....
 - Agn
 - Vedlikehold av redskap
 - Annet
 3. Farkosteiernes sær-driftskostnader:
Assuranse på farkost
 - Vedlikehold av farkost
 - Avskrivning på farkost
 4. Lottmannskapetets sær-driftskostnader:
Avskrivning av redskap
 5. Farkosteiernes nettodriftsinntekter ($A4 \div B3$)
 6. Lottmannskapetets nettodriftsinntekter ($A5 \div B4$)
 7. Lottmannskapetets nettodriftsinntekter pr. lott-taker....
 8. Lottmannskapetets nettodriftsinntekter pr. lott-taker pr. uke
-

Garn- bruk	%	Line bruk	%	Juksa- bruk	%
19 300		17 410		2 235	
2 455		4 935		555	
16 845		12 475		1 680	
4 085		3 200		380	
12 760		9 275		1 300	
1 970		2 070		460	
35		40		0	
19 300	100	17 410	100	2 235	100
1 000	5,1	680	3,9	355	15,9
150	0,7	290	1,7	35	1,6
0	0,0	2 885	16,6	15	0,7
1 225	6,3	680	3,9	145	6,5
80	0,4	400	2,3	5	0,2
415	2,5	275	1,6	150	6,7
1 400	7,2	950	5,4	450	20,0
1 340	6,9	1 030	5,9	450	20,0
3 525	18,3	920	5,3	75	3,4
930	4,8	945	5,4	÷ 670	÷ 30,0
9 235	47,8	8 355	48,0	1 225	55,0
1 425		1 865		430	
155		175		55	

Kommentarer til tabell 2.

Diverse oppgjørdata. (Avsn. A).

Avsnitt A viser hvordan salgsinntekten (av råfisk med biproduktene lever, rogn og hoder), etter at fellesutgiftene er dekket, fordeler seg på parter til farkosteiere og lottmannskap.

Lott-takernes lønnsinntekter omfatter diverse ekstrahyrer til lott-takere. Disse føres som utgift for bruket og som inntekt for lott-takerne som persongruppe.

Bruttodriftsinntekter, driftskostnader og nettdriftsinntekter m. m. (Avsn. B).

Nettdriftsinntekter (B 5 og B 6) fremkommer som differensen mellom bruttodriftsinntekter og driftskostnader, d. v. s. som det vederlag som driften gir til brukets egne produksjonsfaktorer — farkosten(e), redskapene og arbeidet. Farkosteiernes nettdriftsinntekter er for garnbruk beregnet til kr. 930 og for linebruk til kr. 945. Dette skulle gi en noenlunde rimelig forrentning. For juksabruk er denne størrelse beregnet å være negativ med hele 670 kr. Ved vurdering av tallene vil en minne om de reservasjoner som tidligere er gjort angående utvalgenes representativitet. Dessuten må en være spesielt forsiktig når det gjelder nettostørrelser. Nettdriftsinntektene avhenger jo av usikre anslag over kostnadene. De tallmessige opplysninger og beregninger en har å støtte seg til ved kostnadsanslagene er usikre og skjønnsmessige (eks.: årlige avskrivningsprosenter, verdigrunnlaget for avskrivningene, årlig vedlikehold, hvilke kostnadsarter som kan henføres til lofotfisket, hvor stor del av de årlige kostnader som kan henføres til dette spesielle fisket osv.). I punktet nedenfor, *nøyaktigheten av tallene*, har en gjort nærmere rede for hvorledes en er kommet frem til kostnadstallene. Om leseren ikke er enig i kostnadsanslagene, kan han jo se hva nettdriftsinntektene blir om andre og for ham rimeligere anslag over kostnadene settes inn.

En stor del av driftskostnadene under B 3 og B 4 er faste i forhold til det enkelte fiske, dvs. de påløper enten farkosten er i drift eller ikke. Dette er det viktig å være klar over, under forutsetning av at en ikke kan oppta annen virksomhet, vil jo driften lønne seg selv om den gir bare delvis dekning av de faste driftskostnadene.

Lottmannskapetets nettodriftsinntekter, d. v. s. vederlaget til lottmannskapetets produksjonsfaktorer i samvirket (redskapskapital og arbeid), utregnet pr. ukeverk for garn-, line- og juksabruk blir henholdsvis kr. 155, kr. 175 og kr. 55.

Nøyaktigheten av tallene.

Angående graden av nøyaktighet for tallene i tabell 2 bør en merke seg:

Oppgavene over bruttofangsten og fordelingen av denne kan ansees sikre.

Meget sikre er også poster som er dekket som fellesutgifter da det blir holdt nøye regning med disse av hensyn til oppgjøret mellom redere og lottmannskap.

Oppgavene over redskapsutgifter (i alt) er anslag gjort av fiskerne selv, men den skjønnsmessige fordelingen på nyanskaffelser og vedlikehold er gjort under bearbeidingen. Nyanskaffelsesutgiftene på redskapene er ikke kommet med i tabellen da de ikke er driftsutgifter. Tallmessig er de for alle tre bruksarter lik avskrivning på redskap i linjen under. (Nærmere om dette nedenfor).

Postene assurance- og vedlikeholdsutgifter på farkosten er anslag gjort under bearbeidingen. Ved det temmelig grove anslag over vedlikeholdsutgiftene har en støttet seg til Fiskeritellingen 1948 som gir opplysninger om gjennomsnittlige årlige vedlikeholdsutgifter for motorfarkoster fordelt på størrelsesgrupper. En har regnet med en prisstigning fra 1948 på 40 pst. Av det anslåtte årlige vedlikeholdsbeløp 1953 er 40 pst. henført til lofotbrukene.

Sterkt preget av skjønn og av stor betydning for nettodriftsinntektene (nettodriftsoverskuddet) er fastsettelsen av

avskrivningene. Årlig avskrivning på farkostene har en satt til 4 pst. av antatt gjenanskaffelsesverdi. Derav til lofotfisket 40 pst. For redskapene er avskrivning satt lik utgifter til nyanskaffelser. Dette vil ofte gi betydelige feil ved det enkelte bruk, men ved beregning av gjennomsnitt i store utvalg vil feilene i høy grad motvirke hverandre slik at gjennomsnittet blir tilnærmet riktig. Utvalgene er imidlertid små og det er vel også mulig at det jevnt over anskaffes mer til lofotfisket enn det som slites ut og tapes.

Flere av utgiftspostene og avskrivningene er således usikre eller sterkt preget av skjønn, og dette må en selv-sagt ha i erindring ved lesing av tabellene.

Avsnitt IV.

Den representative driftsundersøkelse. Bruks-art snurpenot.

Innsamling og bearbeiding av materialet.

Innsamlingen av materialet har i år vært foretatt på samme måte som tidligere år. Etter pålegg har de fiskere som har fått tillatelse til å delta i dette fiske sendt spesifiserte oppgaver over driften til Fiskeridirektoratet.

En har ikke funnet det hensiktsmessig å gruppere materialet.

Tabellredigeringen er helt i overensstemmelse med samme for de «ordinære» bruksarter.

Utvalgets representativitet.

Antall snurpenotbruk var i 1953 823 stk. En har fått inn regnskaper fra over 80 pst. av disse, men en har ikke funnet det overkommelig, og heller ikke nødvendig, å bearbeide alle. I utvalget er imidlertid kommet med 390 bruk

eller 47 pst. av hele massen. Representasjonsprosenten er således stor liksom den var første året 1950 og de to senere årene 1951 og 1952. Gjennomsnittlig fangstmengde for

Tabell 3. *Snurpenotbruk.*

Antall bruk i undersøkelsesmaterialet (utvalg) ..		390
Gjennomsnitt pr. bruk:		
<i>A. Farkoster og mannskap.</i>		
1. Hovedfarkostens lengde	fot	57,4
2. Hjelpfarkostens lengde	»	46,8
3. Antall lott-takere		14,6
4. Antall ikke-lott-takere		0,016
5. Antall mann i alt.....		14,6
<i>B. Sesongens varighet og antall sjøvær.</i>		
1. Sesongens varighet	uker	5,2
2. Sesongens varighet	dager	36
3. Antall sjøvær (utrorsdager)	»	12,2
<i>C. Fangstresultater m.m.</i>		
1. Fangstmengde (sløyd fisk)	kg	26 790
2. Fangstmengde pr. mann	»	1 825
3. Fangstmengde pr. ukeverk	»	355
4. Antall snurpekast i alt		17,4
5. Derav antall bomkast		7,3
6. Fangstmengde pr. snurpekast i alt ...	kg	1 545

brukene i utvalget stemmer godt overens med gjennomsnittlig fangstmengde for hele massen, henholdsvis var disse gjennomsnittene 26 790 kg og 26 975 kg pr. bruk. Av forskjellige grunner — utvalgets og representasjonsprosentens størrelse og den høye representativitet m. h. p. gjennomsnittlig fangstmengde — er det rimelig å anta at representativiteten med hensyn på andre gjennomsnitt også er bra.

Kommentarer til tabell 3.

Farkoster og mannskap. (Avsn. A).

Gjennomsnittlig lengde av hovedfarkostene var 57,4 fot. Hjelpfarkostene var ca. 10 fot kortere.

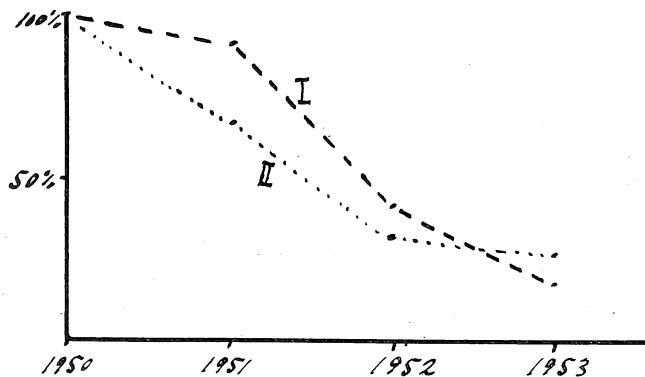
Gjennomsnittlig antall lott-takere var 14,6, derav var 9,1 ombord på hovedfarkosten og 5,5 ombord på hjelpefarkosten. Ikke-lott-takere er svært sjelden ved dette fisket, i alt var det bare 8 ikke-lott-takere ved de bruk undersøkelsen omfatter.

Sesongens varighet og antall sjøvær. (Avsn. B).

Antall sjøvær var bare 12,2 dager. I fjor var tallet 19,4 og i 1951 21,2. Storm og uvær hindret fiskerne fra å komme på feltet.

Fangstresultater. (Avsn. C).

Gjennomsnittlig fangstmengde i materialet var i 1953 26 790 kg. De tilsvarende tall for 1950, 1951 og 1952 var henholdsvis 141 900 kg, 129 800 kg og 58 600 kg. Få tall er så illustrerende for utviklingen av snurpenotfisket som disse.

----- = fangstmengde i prosent av fangstmengde 1950.

..... = fangstmengde pr. fiskedagsverk i prosent av fangstmengde pr. fiskedagsverk 1950.

I diagrammet ovenfor viser kurve I fangstmengden for hvert av årene 1950—53 i prosent av fangstmengden 1950. Forklaringen på denne store tilbakegang i fangstresultater må søkes i et kompleks av forhold, uten at en tør si noe om hvor stor rolle hvert enkelt av dem har spilt. Redskaps-teknikken er blitt bedre med årene så nedgangen må skyldes naturforhold m. m. Været var spesielt dårlig i år, hvilket ga et lite antall sjøvær. Fisken sto ennvidere på stort dyp og kloss mot bunnen, så den var vanskelig å få i noten.

Utviklingen av fangstmengde pr. fiskedagsverk 1950—53 ser slik ut: 600 kg, 410 kg, 200 kg og 165 kg. (Et fiskedagsverk er en manns deltakelse en dag på feltet). Kurve II i diagrammet ovenfor viser fangstmende pr. fiskedagsverk for hvert av årene 1950—53 i prosent av fangstmengde pr. fiskedagsverk i 1950. Samholder en kurve II med kurve

Tabell 4. *Snurpenotbruk.*

Gjennomsnitt pr. bruk:	Kr.	%
<i>A. Diverse oppgjørsdata.</i>		
1. Bruttofangst (salg av råfisk m. biprod.)	22 620	
2. Fellesutgifter	2 960	
3. Delingsfangst (A1 ÷ A2)	19 660	
Av delingsfangsten tilfaller:		
4. Hovedfarkosteierne (hovedfarkosten)	2 800	
5. Hjelpfarkosteierne	1 820	
6. Noteierne	4 170	
7. Lottmannskapet	10 870	
8. Bruttolott	740	
9. Lottmannskapets lønnsinntekter (i alt)	240	

B. <i>Bruttodriftsinntekter, driftskostnader og nettdriftsinntekter m. m.</i>		
1. Bruttodriftsinntekter (i alt — A1)	22 620	100
2. Felles-driftskostnader (fellesutgifter kr. 2 960):	Kr.	%
Diverse assuransepremier	145	0,6
Brensel, smøreolje o.a. til maskinen ..	2 000	8,8
Hus, lys og oppvarming	30	0,1
Annet	785	3,5
3. Hovedfarkosteiernes sær-driftskostnader (i alt kr. 3 450):		
Assuranse på farkosten	500	2,2
Vedlikehold av farkosten	1 650	7,3
Avskrivning på farkosten	1 300	5,8
4. Hjelpefarkosteiernes sær-driftskostnader (i alt kr. 2 090):		
Assuranse på farkosten	300	1,3
Vedlikehold av farkosten	940	4,2
Avskrivning på farkosten	850	3,3
5. Noteiernes sær-driftskostnader (i alt kr. 4 330):		
Vedlikehold av notredskapen	830	3,7
Avskrivning på notredskapen	3 500	15,5
6. Hovedfarkosteiernes nettdrifts- inntekter (A4 ÷ B3)	÷ 650	÷ 2,9
7. Hjelpefarkosteiernes nettdrifts- inntekter (A5 ÷ B4)	÷ 270	÷ 1,2
8. Noteiernes nettdriftsinnt. (A6 ÷ B5) .	÷ 160	÷ 0,7
9. Lottmannskapets nettdriftsinnt. (A7) . .	10 870	48,0
10. Lottmannskapets nettdriftsinntekter pr. lott-taker	740	
11. Lottmannskapets nettdriftsinntekter pr. lott-taker pr. uke	145	

I, viser det seg bl. a. at den prosentvise nedgang i fangstmengde pr. fiske-dagsverk fra 1952 til 1953 ikke var så stor som den prosentvise nedgang i fangstmengde.

Fangstene var meget ujevne. Av de 823 bruk som deltok var det hele 210 stk. som hadde fangster under 10 000 kg og mange av disse fikk ikke fangst i det hele tatt. 12 stk. hadde fangster over 100 000 kg.

Kommentarer til tabell 4.

Diverse oppgjørdata. (Avsn. A).

Det dårlige resultat mengdemessig i 1953 ble delvis oppveid av bedre priser. Utviklingen av salgsinntekten (salgsavgiften fratrukket) for perioden 1950—53 har vært slik: kr. 77 520, kr. 87 700, kr. 40 070 og kr. 22 200. Salgsinntekten pr. kg råfisk viser denne utvikling i samme periode: 54,6 øre, 67,6 øre, 68,4 øre og 84,5 øre. Salgsinntekten pr. kg råfisk avhenger selvsagt ikke bare av fiskeprisen, men også av prisen på biproduktene og av lever- og rognholdigheten i fisken.

Bruttodriftsinntekter, driftskostnader og nettdriftsinntekter. (Avsn. B).

Tabellen viser at en har fått negative nettdriftsinntekter for alle tre kapitalgrupper — hovedfarkosteiere, hjelpefarkosteiere og noteiere — med henholdsvis kr. ÷ 650, kr. ÷ 270 og kr. ÷ 160. Tilsvarende tall 1952 var, dersom en regner med samme driftskostnader i 1952 som i 1953: kr. 1835, kr. 1350 og kr. 3245.

Ved vurderingen av tallene vil en igjen minne om de usikre kostnadsanslagene.

Lottmannskapets nettdriftsinntekter er ved notbrukene i sin helhet et vederlag til lott-takernes arbeid i bruket. Utrengnet pr. ukeverk blir det kr. 145.

Nøyaktigheten av tallene.

Ved anslagene over årlig assurance, vedlikehold og avskrivning på farkostene har en gått frem på samme

vis som for de «ordinære» bruksarter. En viser derfor til punktet *nøyaktigheten av tallene* i avsnitt III. Av de årlige kostnader har en anslått 20 pst. vedrørende notfisket i Lofoten.

Ved anslagene over vedlikehold og avskrivning på noten har en støttet seg til resultatene av den spesielle notundersøkelsen. En viser derfor til avsnitt V.

Avsnitt V.

Den spesielle notundersøkelsen.

Alminnelig orientering.

Som vist i avsnitt IV, har en i 1953 foretatt en beregning av driftskostnadene og nettodriftsinntektene ved notbrukene. Som grunnlag for denne beregningen har en bl. a. nyttet resultatene av en spesiell undersøkelse omfattende 150 av de nøter som ble anvendt ved årets lofotfiske. Spørsmålet om noten var tatt med på baksiden av spørreskjemaet for driftsundersøkelsen. Notundersøkelsen må imidlertid oppfattes som en selvstendig undersøkelse, og den skiller seg prinsipielt fra driftsundersøkelsen ved at det er noten (et objekt, aktivum) og ikke bruket (en virksomhet) som er statistisk enhet. Notundersøkelsens formål var imidlertid vesentlig det å tjene som grunnlag for visse beregninger vedrørende årets notdrift. Resultatene av undersøkelsen er gjengitt i tabell 5.

Kommentarer til tabell 5.

Av de ovennevnte 150 nøter var hele 139 anskaffet i 3-årsperioden 1950—52. Gjennomsnittsalderen var således lav og gjennomsnittlig opprinnelig anskaffelsespris ganske høy, nemlig kr. 32 100.

Det gjennomsnittlige antall eiere av hver not var 3,77. Av disse var 3,32 samtidig lott-takere. Differensen 0,45 utgjordes av noteiere som ikke var med ombord.

92 av nøtene ville i 1953 foruten til lofotfisket bli anvendt til annet fiske som f. eks. seisnurpenotfiske og snurpenotfiske etter størje. Svært mange av disse nøtene var opp-

Tabell 5. *Den spesielle notundersøkelsen.*

Antall noter (materiale).		150
Gjennomsnitt pr. not:		
<i>Diverse data.</i>		
1. Opprinnelig anskaffelsespris	kr.	32 100
2. Antall noteiere		3,77
3. Antall noteiere som også var lott-takere		3,32
4. Notens anvendelsestid ved lofotfisket 53	uker	5,45
5. Notens anvendelsestid i alt 1953	»	13,0
6. Anvendelsestid ved lofotfisket i prosent av notens anvendelsestid i alt 1953	pst.	42
7. Notens levetid	år	7
8. Gjennomsnittlig årlig utgift på noten (gj.snittlig pr. leveår over hele levetiden)	kr.	5 550
9. Utgift på noten 1953	»	5 550
10. Utgift på noten 1953 vedrørende lofofisket (42 % av kr. 5 550).	»	2 330
11. Utgift til vedlikehold av noten vedr. lofotfisket 1953	»	830
12. Utgift til nyansk. til noten vedr. lofofisket 1953	»	1 500
13. Avskrivning på noten 1953 vedrørende lofotfisket	»	3 500

rinnelig seinøter, senere utstyrt med egen fiskepose for torsk eller størje. Noten (notredskapen) omfatter da også alt slikt spesialutstyr.

På grunnlag av fiskernes oppgaver over faktisk anvendelsestid i 1952 og antatt anvendelsestid i 1953 utenom lofot-sesongen, har en under bearbeidingen anslått anvendelsestid i alt i 1953 til ca. 13 uker. Derav anvendt ved lofotfisket 5,45 uker.

Oppgavene over notens levetid bygger helt på fiskernes egne anslag. Spørsmålet om antatt levetid for noten var

meget vanskelig å svare på, hvilket spørsmålsstilleren var fullt klar over på forhånd. Vanskene gjelder ikke bare den rent tallmessige side, spørsmålet reiser også kompliserte teoretiske problemer som en imidlertid ikke kan gå nærmere inn på her.

Gjennomsnittlig årlig utgift på notredskapen er en grov anslagsstørrelse. Fiskernes eget anslag ligger til grunn. De enkelte anslag bærer sterkt preg av å være gjetninger, og er derfor svært varierende.

I mangel av andre holdepunkter har en under bearbeidningen satt utgift (i alt) på notredskapen 1953 (9) lik gjennomsnittlig årlig utgift på notredskapen (8).

Med utgangspunkt i utgift på notredskapen 1953 på kr. 5550 har en henført til lofotfisket en andel som er lik lofot-sesongens andel av den totale anvendelsestid 1953. Utgift vedrørende lofotfisket ble etter denne fremgangsmåte beregnet til kr. 2330. Helt skjønnsmessig har en så fordelt disse kr. 2330 med kr. 830 på vedlikehold og kr. 1500 på nyanskaffelser.

Avskrivning på notredskapen 1953 vedrørende lofotfisket har en beregnet slik:

Opprinnelig anskaffelsespris	kr. 32 100
Derav 1/7 part til avskr. 1953 (levetid 7 år) . . »	4 600
Av dette 42 pst. til avskrivning på lofotfisket (6) kr.	1 930
Dertil nyanskaffelser på noten vedr. lofotfisket	
1953 (12) som i sin helhet avskrives 1953 . . »	1 500
Avskrivning i alt vedr. lofotfisket 1953	3 430
Avrundet	» 3 500

Tabellens tall gjelder gjennomsnittet for de 150 nøter i den spesielle notundersøkelsen. Hovedformålet med denne undersøkelsen var imidlertid at resultatene skulle danne grunnlag for anslag over tilsvarende størrelser i driftsun- dersøkelsen. Tall fra tabell 5 er da også uforandret blitt satt inn i tabell 4.

INNHold

	Side
Avsnitt I. Innledning	3
Avsnitt. II. Det totale antall bruk og det totale antall deltagende farkoster	3
Avsnitt III. Den representative driftsundersøkelse. Bruksartene garn. line og juksa.	
Innsamling og bearbeiding av materialet	5
Utvalgets representativitet	6
Kommentarer til tabell 1	
<i>Farkoster og mannskap</i>	8
<i>Sesongens varighet og antall sjøvær</i>	9
<i>Fangstresultater</i>	9
Kommentarer til tabell 2	
<i>Diverse oppgjørdata</i>	12
<i>Bruttodriftsinntekter, driftskostnader og nettodriftsinntekter</i>	12
<i>Nøyaktigheten av tallene</i>	13
Avsnitt III. Den representative driftsundersøkelse. Bruksart snurpenot.	
Innsamling og bearbeiding av materialet	14
Utvalgets representativitet	14
Kommentarer til tabell 3	
<i>Farkoster og mannskap</i>	16
<i>Sesongens varighet og antall sjøvær</i>	16
<i>Fangstresultater</i>	16
Kommentarer til tabell 4	
<i>Diverse oppgjørdata</i>	19
<i>Bruttodriftsinntekter, driftskostnader og nettodriftsinntekter</i>	19
<i>Nøyaktigheten av tallene</i>	19
Avsnitt IV. Den spesielle notundersøkelsen.	
Alminnelig orientering	20
Kommentarer til tabell 5	20